

folklor

časopis
folklorního
sdružení ČR

4-5 | 2005

1 Zlatý zpěvák 2005 Libor Macháček (F. Synek)

2 Představitelé pořadatelů soutěže (F. Synek)

3 Zdeněk Pšenica uctívá památku J. Juráška (F. Synek)

4 Libor Macháček při prvním interview (F. Synek)

5 Účastníci v lázeňském parku (F. Synek)

6 Předávání finanční pomoci Folklornímu sdružení ČR (F. Synek)

Z obsahu čísla

Vyznání Marie Slováčkové a Václava Harnoš
str. 2–3

**Představení Zlatého zpěváčka 2005
Libora Macháčka**
str. 4–5

Z lidové pokladnice III. – Královničky
str. 6–7

**Zprávy o přehlídkách zpěváčků
a dětských souborů**
str. 9–11, 20–23

**Úvaha nad „bolestmi“
letošního soutěžního cyklu dětských souborů**
str. 35–46

Rozhovor s prezidentem IGF Lillem Alessandrem
str. 56–59

**Vzpomínky
na zemřelého Františka Rouna**

Kalendář akcí v měsících červenec–listopad

Slovo šéfredaktora

Počátek léta přinesl více než v jiných letech přemíru úkolů v pracovním šéfredaktora a změn v redakci časopisu. Tyto řádky se mi opravdu jen těžce píší. Jen nerad měním (a z vlastní viny ještě méně) termíny, kdy Vám má být doručeno další číslo časopisu Folklor. Leč není zbylí. Přijměte, prosím, proto moji upřímnou šéfredaktorskou omluvu za toto nebývalé zpoždění, které přesáhlo doposud všechny obvyklé normy. Přijměte také skutečnost, že tentokrát toto číslo obdržíte společně s číslem Folklor 5/2005 teprve počátkem září.

Dovolte mi však také jedno pozitivum. V tomto čase se nám podařilo vydat jubilejní číslo časopisu Folklor. Těším se z tohoto čísla s Vámi a doufám, že alespoň částečně nahradilo vzniklou pauzu v dosavadním toku informací.

Rád bych také na tomto místě poděkoval za (byť krátkou) redaktorskou práci Viliamu Dekanovi, jehož spolupráce s časopisem Folklor na pozici redaktora byla ukončena k 30. červnu. Jako šéfredaktor časopisu bych si přál, aby V. Dekan dále nacházel prostor vyjádřit své obapolné názory na stránkách našeho časopisu, jehož proměně v posledním půlroce velmi napomohl.

Vyznání... Marie Slováčkové

Mým rodištěm je Moravské Slovácko, kraj úrodný a vinorodý, kraj pracovitých lidí, pestrých krojů, ale hlavně písní a tanců, které zde přecházejí od pradávna z generace na generaci.

Světlo světa jsem spatřila ve Strážnici, v rodině, kde se, co mi paměť sahá, zpívalo, vyprávělo a tancovalo. V mé paměti zůstane navždy zapsán náš stařeček, muzikant, bez něhož se neobešla téměř žádná svatba, křtiny či jakékoliv jiné veselí, které zpestřovalo život venkovanů v každodenní namáhavé práci na polích, lukách či vinohradech.

Již jako dítě školou povinné jsem často s mamčinou pomocí oblékala strážnický dětský kroj, zpívala a tančila na dětských besídkách i na veřejnosti.

Není proto divu, že jsem se později jako studentka strážnického gymnázia stala členkou úspěšného tanečního souboru Danaj, který ve Strážnici vedl řadu let fundovaný choreograf, nadšený tanečník a zpěvák Honza Loutchan. Nadarmo se neříká, že ten, kdo hoří srdcem, dovede zapálit i druhé.

Honza Loutchan již nežije, ale dodnes jsem mu vděčná za všechno, co jsem se pod jeho vedením naučila. Společný zájem o folklor mě tehdy na celý život spojil s mým manželem, rovněž tanečníkem Danaje, se kterým žiji už 40 let!

V dubnu 1970 jsem začala působit jako učitelka LŠU ve Strážnici, kde jsem vyučovala taneční obor až do odchodu za zasloužený odpočinek. Plných 33 let jsem vedla první taneční krůčky mých svěřenců při nácviu danaje, sedlácké, či cifer verbuňku, stejně jako dívčích a chlapeckých starodávných her a tanců.

Tak se bohatství lidových písní, vytvořené kdysi dávnými předky, uchovává dodnes. Láska k lidovému tanci mě však dlouho odpočívat nenechala. V současné době pracuji na částečný úvazek v ZUŠ ve Strážnici, kde vyučuji všechny chlapecké hry a tance. Můj celoživotní koníček zdědila po mně dcera Jana, která rovněž vyučuje tento obor na zdejší ZUŠ. Kdykoliv v duchu probírám stránky svého života, děkuji osudu za bohatství, jehož se mi dostalo. Díky rozzářeným dětským očím, veselým úsměvům a roztančeným nožkám svých malých žáčků zůstávám v duši stále mladá.

...Václava Harnoš

Pochází z Tvarožné Lhoty. Otec byl z Kunova od Senice a moc rád zpíval. Nadání na zpěv zdědil po něm.

Jeho nejoblíbenější píseň byla Šuhaju, šuhaju...

Mládí... Dyž sem byl mladý, chodili zme po dědině večer a zpívali zme. Nebo dyž u jedného kamaráda měli dřeva, tak zme si tam sedli a zpívali. Zpívání po dědině, to byly moje začátky.

Pěvecké proutiny... Dyž sem došel z vojny, tak hned sem šel do souboru Prespolan do Veselí. Tam byl nejaký Bohuš Bída, učitel a potem inspektor. Tak sem tam začal chodit jako tanečník. A jednu říká: Pod' si zkusit písničku hornáckú Ore Jano, ore preorává... Tak sem to zkusil, a bylo to dobře. Tak to budeš zpívat ty, povídá.

A potem zme sa dostali na soutěž do Veselí, v Sokolovni to bylo. A Slávek Volavý byl v komisi. Došel tam o přestávce za mnú a povídá: Snáď nebudeš zpívat z Veselanama? Budeš zpívat s nama! Já říkám: Já sem si netrúfál, vy ste taková slavná muzika. To nic, dojde a hotovo, Slávek na to.

No a tak sem tam došel, do tej zkúšky, a začali zme zpívat.

Proní úspěchy... Moja první písnička byla Vyletěl fták... Já sem to napálil a Slávek říká: C dur, to bude dobré! Hned byla soutěž, okresní kolo ve Strážnici na Orle. Tož sem tam vyhrál. Pak byla krajská soutěž; to bylo někde u Zlína, Malenovice. Tam byl aj Holý Martin, ujec Holý. Tam sem to taky vyhrál. A hned do Prahy na celostátní soutěž. Tam zme tenkrát vyhráli tri ceny: Slávek Volavý zlatú medailu v sedmičce muzikantů, krajský orchestr tam vyhrál taky a já sem vyhrál sólový zpěv a pamatuju si, že Zdenka Straškrabová byla druhá. Tak sem potom začal teda s tým Slávkem a to už sa táhlo zkrátka až to té doby než muzika Slávkova sa rozpadla.

Vnitřní vztah k písničce... Zpívání tenkrát, to byla nádhera. Člověk to všecko prožíval, a proto má takový vztah k písničce. Já nevím, jak bych to vyjádřil. Zpívání, to je něco ohromného, tady, vnitřního. Ta radost z toho, že možeš lidem třeba trošku zazpívat a prožíváš s něma to, co prožíváš ty.

Já dyž sa dostanu mezi chlapů, tož hned zpívám. Je to jedno, esli je to v hospodě nebo nekde inde. Začneme a jedem, aniž bych myslél, že bych něco chtěl. Tí, co sú dnes profesionálové, si nechcú s lidma zazpívat. Já sem nikdy nevěděl kam jedem, enom v kolik ráno a nikdy sa nikdo z nás neptál, kolik za to. To neexistovalo! Včíl? Dyž nekam jedú, hned' vyjednávají, co za to. To tenkrát nebylo. A taky po vystoupení zme si sedli a zazpívali zme si pro sebjá, to bylo nádherné. Teď to neexistuje. Teď skončí a valijá honem pryč a nikde nic.

O hrdosti k vlajce a hymně... Vlajka je symbol, odkud zme! Pod vlajkú reprezentujem svoju zem. Já vím, dyž sa hraje naša hymna, jak to působí na každého hráča, tanečníka, sportovca. Jak si toho váží, že može reprezentovat našu zem. To je veliká čest! To je veliká odpovědnost, aby dobře a čestně reprezentoval, protože i kdyby byl člověk nevím kde, tak všady

je dobře a doma nejlépe, a dycky sa rád vrací zpátky.

Vzkaz mladým... Dyž by chtěl někdo dobře zpívat, tak musí zpívat za každých okolností, pořád. Aby sa stále učil a byl na výši, a aby ho to bavilo. To není enom, že chce zpívat. To musí chodit na zkůšky, zdokonalovat sa! Protože dnes tí muzikanti mají konzervatoře a tam už to musí být sto procent, hudba a zpěv k temu. Musí to mít rádi a vytrvat. Zpěvák musí mít z vystupení radost, a né že je to enom nejaká povinnost. To musí sám chtět, to musí mět vůlu.

Známé a neznámé tváře... Zlatý zpěváček 2005 Libor Macháček

Já su hodný chlapec ze Želetic.

Su hodně pořádný, jen párkrát za týden mívám velký binec. Chtěl bych mít delší nohy, abych lépe hrál fotbal a byl lépe vidět na pódiu.

Mám rád legraci a pobavím všechny kamarády. Já za holkama vůbec nelozím, to ony lozují za mnú. Školu nijak nemiluju, chodím do ní, protože musím, ale protože můj brácha je chytrý, tak já musím být také chytrý, abych doma nevypadal jako hlupák. Kdybych mohl, tak bych měl na každý oběd řízek s hranolkama nebo bramborama. I když mám někdy nějaký průšvih, ze všeho vyvážnu jen s pár pohlavkama a pár zákazama, například když jsem minulou zimu slíbil mamce, že se vrátím domů ve 4 hodiny, tak jsem se vrátil v sedm a ještě jsem byl celý zmáčený, protože jsme se klúzali s klukama na potoce a propadl se pod náma led. Ale jinak moc nezlobím.

Jak Libora vidí jeho maminka

Libor slyšel kolem sebe zpěv už od malička. V obou rodinách, odkud my rodiče pocházíme, se odjakživa zpívalo. Žádná rodinná oslava se bez zpěvu neobejde. Takže Libor začal zpívat, hned jak se naučil první slova. Ještě mu nebylo pořádně rozumět a už dokázal zazpívat melodii jednoduchých písniček.

S folklorem se poprvé setkal v národopisném souboru „Důbravěnka“ v Dubňanech ve 4 letech. Byla to úplná náhoda. Naši známí chtěli, aby jejich dcera navštěvovala tento soubor. Tam jí ale řekli, aby si s sebou převéla tanečnicka. A tak to vlastně všechno začalo.

V předškolním věku už také dojížděl na ZUŠ v Kyjově do přípravy a začal hrát na housle u paní učitelky Haškové. Později přešel do souboru „Kyjovánek“ v Kyjově. Byl už školák a dojíždění do Dubňan bylo složitější.

Do pěvecké soutěže ho poprvé přihlásila učitelka z mateřské školy. Byla to soutěž „O věneček z rozmarýnu Fanoše Mikuleckého“ v Hodoníně. Tuto soutěž tehdy vyhrál a vítězných věnečků mu doma na zdi visí už sedm, za každý rok jeden.

Všichni nás přesvědčovali, že Libor má talent. Chtěli jsme, aby se tento talent rozvíjel, a tak Libor začal od první třídy chodit ještě na zpěv k panu učiteli Mario Kudelovi v ZUŠ. Musíme říct, že tam chodí moc rád a jsme panu učiteli vděční, že to s Liborem tak umí, a že ví, jak na něj.

Ukázalo se, že Libor hudební talent opravdu asi má. Hodně se zdokonalil také ve hře na housle u p. učitele Libora Meisla. Postupně přibývalo aktivit kolem hudby. Kromě zpěvu a hry na housle v ZUŠ, tancování a zpívání v Kyjovánku hraje ještě v cimbálovce Kyjovánku a v cimbálové muzice ZUŠ pod vedením ředitele Petra Petru. Volného času teď opravdu moc nemá.

Kyjovánek i obě cimbálovky mají určitě velký podíl na Liborových úspěších. Vždyť právě tam se naučil většinu písniček, které zpívá, a tam získal nejen zkušenosti, ale i velký díl sebevědomí a jistotu projevu.

Často si vzpomene, jak se nechtěl předvádět při nejrůznějších rodinných oslavách a jak mu naopak nevadilo zpívat před naplněným sálem cizích lidí. Teď už chápe, že zkrátka musí zazpívat i před známými lidmi. Jenom my jsme tehdy věděli, že to z jeho strany není namyšlenost, ale spíše skromnost a stud. Cítil to prostě tak, jako by se „vytahoval.“

Velkým vzorem mu také vždy byl jeho starší bratr Martin. On začal jako první hrát na housle a Libor, když dorostl, už ani neuvažoval o jiném nástroji. Martin sice teď přešel od houslí k base, ale stále se věnuje folkloru ve dvou cimbálových muzikách v nedalekých Stavěšicích a Ždánicích. I s nimi si Libor příležitostně zahrál. Když si spolu povídají o muzice, někdy vůbec nevíme, o čem vlastně mluví.

Kromě muziky má Libor rád také sport a pohyb vůbec. Nejraději hraje fotbal. Je určitě nadaný i pohybově, ale fotbalové tréninky a nedělní zápasy se často kryjí s jeho ostatními aktivitami, takže si zahraje jen občas. Už v pěti letech se naučil lyžovat a později jezdit na snowboardu. Od malíčka nevydrží být chvíli v klidu. Pořád někde pobíhal a poskakoval.

Ve škole naštěstí neměl žádné problémy a učení mu jde. Než šel do první třídy, uměl už číst. Jen škoda, že mu to nadšení ze čtení nevydrželo – bohužel častěji než u knížky ho najdeme u počítače. Kdybychom mu to dovolili, dokázal by tam prosedět mnoho hodin. Moc si přál studovat na gymnáziu a letos úspěšně dokončil primu Klvaňova gymnázia v Kyjově. Kromě

přestávek a tělocviku ho baví ještě matematika a momentálně i zeměpis a dějepis. V matematice byl úspěšným řešitelem okresního kola Pythagoriády.

Libor je hodně tvrdohlavý. Nedá se moc přemlouvat a většinou udělá jen to, co sám chce, což může být klad i nedostatek, záleží na situaci. Pořádnost není právě jeho předností, je spíše nesmírně nepořádný. Židli ve svém pokoji používá zásadně jako odkládací věšák na oblečení. Židli pod hromadou svršků na konci týdne člověk už jen tuší. Na druhé straně si myslím, že má smysl pro spravedlnost. Dokáže se zastat každého, komu je podle jeho mínění křivděno. Snažíme se ho vést ke skromnosti, úctě k druhým lidem. Libor je dobrosrdečný a moc rád mluví. Klidně se dá do řeči s každou „tetičkou“, kterou u nás na dědině potká.

Je toho ještě hodně, co bychom o něm mohli říct, nebo napsat. Zkrátka si ale myslíme, že je to takový normální kluk. Žádný anděl, ale taky žádný darebák a doufáme, že to tak zůstane.

A nakonec dvě historky na dokreslení. Když Libor chodil asi do druhé třídy, rádi si s klukama hráli u potoka. Houпали se přes něj na provaze a Liborovi se tam samozřejmě podařilo spadnout. Mokry se vrátil domů a tajně schoval věci za koš s prádlem. Našla jsem je tam po týdnu. Všechno plesnivé, včetně tenisek. Když jsem se ho ptala, proč se nepřiznal hned, řekl, že čekal, až budu mít lepší náladu. Druhá příhoda je z doby, kdy už jsme jezdili na různé festivaly, a vysvětluje, proč má Libor mobilní telefon, ačkoli jsem se dušovala, že mu ho do patnácti let nekoupím. – Byli jsme pozváni na festival v Praze. Ve volném čase jsme s Tomášem Beničkem, Janou Otáhalovou a jejich rodiči chodili po Praze. A zkrátka se stalo, že jsme se Liborovi ztratili. Vrátili jsme se na místo, kde jsme ho naposledy viděli, ale Libor nikde. Vtom k nám přistoupil nějaký mladý muž a ptal se, jestli nejsem náhodou paní Macháčková. Představil se, že je policista. Nebyl právě ve službě, ale všiml si zmateně pobíhajícího kluka a odvedl ho na stanici. Ptala jsem se policisty, jak mě tak rychle našel a ten mi řekl, že Libor mě tak přesně a podrobně popsal, že mě okamžitě i mezi tolika lidmi poznal. Byli jsme tehdy rádi, že to tak dobře dopadlo. Libor měl pak za měsíc narozeniny a tak ten mobil nakonec dostal, protože už nikdy nechceme zažít takový strach.

Libor zrakem Hanky Vašulkové

Libora znám od jeho raného dětství a bylo zajímavé sledovat jeho vývoj. Bylo mu šest let, když přišel ze Želetic do Kyjova, do úplně nového prostředí a již od počátku neměl problém prosadit se, uplatnit své já, ale v tom jednoznačně pozitivním smyslu. Zároveň byl a je vždy schopen vyvést nějakou klukovinu, ale nikdy nic špatného. Je to zkrátka správný kluk a pro soubor vždy udělal mnoho dobrého.

Vždycky velice rád zpíval, ale nejraději má asi fotbal.

S „Kyjovánkem“ postoupil poprvé do národního finále přehlídky dětských folklorních souborů roku 2003 a letos je to tedy podruhé. Soubor doprovází od svých sedmi let. Teď je to dva roky, co máme celou cimbá-